

stuba und *chuchina* hergeleitet werden. Beide Wörter stammen aus dem Slaw.; nur muss die Subtraktion von *i* oder *iz* bei slaw. *istba* angenommen werden, wie sie z. B. im Poln., Ober- und Niedersorb. bei diesem Worte in der Tat vorhanden ist. Die *istba* der Slawen war zur Zeit der ung. Landnahme ein mit (nicht-flacher) Decke und Ofen ausgestattetes Gemach, das als Badestube und Frauengemach diente. Auch der Name des Ofens in der Badestube der Slawen ist im Ung. vorhanden: *kemencé* „Ofen“ zu slaw. *kamenb* „Stein“. Durch das deutsche Bürgertum der Städte ist bald auch der Kachelofen (ung. *kályha* „Kachel“ → „Kachelofen“) und damit die rauchlose Stube bekannt geworden; die Balkanvölker haben diese neuen Errungenschaften der Wohnungskultur schon durch ung. Vermittlung kennengelernt und zwar zwischen 1350—1500: das Wort *soba* war in den Balkansprachen vor der Türkenzeit schon vorhanden, vor 1350 wäre aber die Form des ung. Wortes noch **szuba* gewesen. Ein wichtiges Möbel der rauchlosen Stube war der schon hohe Tisch; auch ung. *asztal* „Tisch“ (< slaw. *stol* „Bank“) ist wohl zu gleicher Zeit mit *soba* und *varoš* „Stadt“ (< ung. *város* „d. s.“) in die Balkansprachen eingedrungen. Der nördliche Balkan war also im Mittelalter ein Ausstrahlungsgebiet der ung. und nicht der deutschen Kultur.

Komafogadás Tápén

A keresztelő Tápén még mindig nagy esemény, amit nagy lakomával ülnek meg. Némelyik „jógazdánál“ felér egy lakodalommal. Aki a keresztelőbe hivatalos, komája lesz a szülőknek. A sok koma közt van főkoma, aki a gyereket a keresztviz alá tartja. A keresztelés vasárnap az istentisztelet után szokott lenni. Az aktuson csak a bábaasszony, a főkoma és a főkománé van jelen. A keresztelés után a keresztanya a gyereket ponyvába teszi, kétviginél megfogja és megforgatja, közben mondja: olyan nagy legyél, mint a keresztanyád és olyan szilaj.

Estefelé gyűlnek össze a meghívott vendégek. A vacsora csigalevessel kezdődik, majd birka-, vagy tehénpaprikás, sülttyúk és kalács következik. A vacsoránál a bábaasszony szolgál fel. Egyáltalán ő a keresztelő főrendezője. Vacsora után a bábaasszony indítványára megkezdődik a komafogadás. Felszólítja a főkomát, hogy válasszon magának komát a vendégek közül. A főkoma senkit sem akar megsérteni, ezért mindenkivel megissza a komapoharat. A bábaasszony teletölti a főkoma, a leendő koma és a saját poharát borral. A főkoma poharát összekoccintja az újkoma poharával és mondja: Engeggye meg a jó Isten, hogy jó szót szóló, jó szót fogadó komjai legyünk

egymásnak, mire az újkoma: Úgy engedje a jó Isten — kívánsággal válaszol, a bort egymás karját keresztbeöltve isszák ki. Az újkoma az asztalon előkészített tányérra leteszi a bába-asszonynak a komaszerezésért járó pénzt. *Fekete Béla.*

Közmondások és szólásmódok

1. Kü'd ki pisze a vakot, hogy nézze még a napot. — *Pécska.*
2. Rúg, vág mint Géra lova a fűrészportú. (Jól lakott s felfordult.) — *Apáca.*
3. Ráijesztök, mint Bacsza a kotlóra. (Agyonütötte.) — *Apáca.*
4. Mögugratlak, min' Megyesi a disznóját. — *Apáca.*
5. Tótágast állt benne, mint Gazdag Andrásban az ördög. — *Makó.*
6. Hétországra szól, mint a zsidó kalendárium. — *Szeged.*
7. Szájára ütött, mint Bodri a pacsirtának. — *Szeged.*
8. Visszajárú' mongya, mint Bagi az Úr angyalát. — *Apáca.*
9. Nem ment el a hajam. (Azaz van eszem.) — *Szeged.*
10. Lőütötte, mint Rigó a disznót. (Eltörte a derekát.) — *Apáca.*
11. Fölképelte, mint Kis Matyi a tehenet. (Fölképelte a tehenit, de a keze megfájult bele.) — *Apáca.*
12. Ódalba dobta, mint Vakkbögös a fiát. (Beteg lött a fia.) — *Apáca.*
13. Élök, mint Marci Hevesön. (Egyik napról a másikra öldö-gélt.) — *Apáca.*
14. Bírja, mint Pongrácz az üres tarisznyát. — (*Szeged, Makó?*)
15. Ezön is körösztü' estünk, mint Fekete Pali a bálon. (Körösztü' bukott a Johán bálon.)
16. Maj' ráverök, mint a Pap Érazmus a kutyára. (Asz'on'ta, ho' rá vert egy kicsit, oszt mingyá' mögdöglött.)
17. Elég is abbul annyi, mint a pécskaji harangozásbul. (Akárki mönt ára, mögrángatta.)
18. Paslog (pislog) mint Gyömbér Pistájékná' az alutt tejbe' a béka.
19. Fölakadt, mint Turányi Ádám a pöndölbe'. — *Szaján.*
20. Ördöge van, mint Hërgának. (Arra mondják, ki mindent tudni látszik.)
21. Tüz az esze, mint a Bicski lovának. (Aki föltalál valamit.)
22. Mögatta a möggyát, mint a patakijak a táncnak. (Arra, aki valamit csinál?)
23. Ütet is kiszorította, mint Szunit az orgona.
24. Mögböcsülte, mint Balázs a gatyáját (Teli... s vállára vette.) — *Szeged.*
25. Mögáldotta az Isten, mint Szuhai malmát. (Az Isten nyila hétszer beleütött.) — *Szeged.*